

UTTAN ÚR HEIMI

Dollarin kostar arbeiðspláss

Vinnuráðið hjá ðonsku fakfelagsrørsluni roknar við, at tað stóra fallið á amerikanska dollaranum fer at halda fram í ár, og at tað fer at kosta ðonum nógv túsund arbeiðspláss.

Sum gongdin nú er, roknar vinnuráðið við, at dollarafallið fer at gera enda á 74.000 ðonskum arbeiðsplássum í hesum árinum. Heldur dollaravirðið sær á tí støði, sum tað er nú, fara 36.000 arbeiðspláss at hvørva í ár og 10.000 afturat næsta ár. Samstundis sigur vinnuráðið, at í 2003 kostaði fallið á dollaranum 28.000 ðonsk arbeiðspláss.

Virðið á ðonsku krónuni er tengt at evruni, so tá dollarin fellur í virði samanborið við evruna, fellur hann eisini samanborið við ðonsku krónuna. Hetta kemur ðonskum ferðandi í USA væl við, men tað gagnar harafturímóti ikki vinnulívini. Tí tá tær ðonsku vørurnar dýrka, hava amerikanararnir sum vera man minni hug at keypa ðanskar vørur, skrivur Ritzau.

Ikki so stórir vandi

Týska innanríkisráðið royndi um vikuskiftið at sissa fólk, eftir at fleiri fjølmiðlar høvdu sagt, at lögreglan og fregnartænasturnar høvdu fingið ábendingar um komandi yvirgangsátöknir í Týsklandi.

Talsmaðurin hjá innanríkisráðnum í Berlin segði sunnudagin, at tað er altíð vandi fyri, at Týskland verður álopssmál hjá yvirgangsfelagsskapum, men í lötuni er einki, sum bendir á, at nakar hevur ætlanir um slíkt álop, segði hann. Formaðurin í lögreflufelagnum, Konrad Freiberg, segði, at vandin fyri yvirgangi í Týsklandi er stórir, og hann mælti tí myndugleikunum til at geva lögrefluni meiri fólk.

Bláðið Welt am Sonntag endurgav sunnudagin eina frágreiðing, sum útlenskar fregnartænastur í Týsklandi hava skrivað. Sambært blaðnum eru serliga amerikonsk, bretsk og jødisk mál í Týsklandi í vanda fyri at verða álopini.

Stevna tí almenna

Tað gerst alt meiri vanligt í Danmark, at fólk leggja sak ímóti statinum, skrivur Jyllandsposturin.

Í flestu førur eru tað fólk, sum eru minnøgd við avgerðir hjá tí almenna. Serliga avgerðir í almannamálum hava fólk ilt við at góðtaka, um tær ganga teimum ímóti, og alt fleiri og fleiri velja at stevna statinum fyri at fáa dómsvaldið at ganga teimum á mæti. Í fleiri førur er tað eisini hent, at Hægstirættur hevur broytt avgerðir hjá teimum almennu kærmyndugleikunum á almannakínum.

At fólk stevna statinum kostar tí almenna nógv arbeiði og nógvur pengar. Sambært Jyllandspostinum nýtti kamaradvokaturin 52 milliónir krónur til slík mál í 1995, men í 2002 vóru útreiðslurnar 122 milliónir krónur. Í almannamálaráðnum siga tey tað sama. Har arbeiða tjúgu fólk burturav við kærnum frá borgarum.

Hann leitar enn

Á níggunðu hædd á høvuðslögrelustøðini í Stockholm situr tann 65 ára gamli Stig Edquist, sum enn tann dag í dag hevur sum høvuðsarbeiði at finna mannin, sum fyri átjan árum síðani myrði svenska forsætisráðharran Olof Palme. Hann er ikki einsamallur, men hevur fjúrtan lögreflumenn afturat sær.

Síðani morðið í 1986 hava 130 fólk viðgengið at hava myrt Palme, men einki teirra hevur kortini vist seg at vera drápsmaðurin. At tað gekk so nógv skjótari at finna drápsmannin hjá Onnu Lindh, uttanríkisráðharran heldur Stig Edquist ikki vera so lægið. Hann visir á, at eitt sjónbandstól tók myndir av Mijailo Mijailovic, og harafturat fann lögreflan knívin, sum hann nýtti. Við Palme-morðinum er øðrvísi. Har var einki myndatöl, og morðvápnid er ongantíð funnið, sigur Stig Edquist.

Aftan á tann 28. februar í 2011 sleppur drápsmaðurin hjá Olof Palme undan rættarsókn, tí tað er málið fyrnað. Stig Edquist sigur, at eydnast tað at finna skammbyrsuna, sum Palme varð skotin við, væntar hann, at málið verður loyst innan ta tíð.

Oljufeløgin minni áhuga fyri norskum øki

Fyri seks árum síðani nýttu 25 tey størstu oljufeløgin í heiminum níggu prosent av sínum leitiútreiðslur til norska landgrunnin. Í dag er parturin minni enn trý prosent

OLJULEITING

Árni Joensen
fartekst@mail.dk

Tað er ikki bara á føroyska landgrunninum, at útlensku oljufeløgin hava minni hug at leita eftir olju og gassi enn fyri nokrum árum síðani. Undan tí stóra fallinum í oljuprisinum í 1998 brúktu 25 tey størstu oljufeløgin í heiminum 15 milliardir dollarar til leit-

ing, men longu í 1999 var talið 10 milliardir dollarar. Samstundis tóku fleiri feløg seg saman.

Norðmenn hava eisini fingið at kenna, at tey stóru útlensku oljufeløgin hava ikki so góðan hug at nýta pengar upp á leitning í norskum øki longur. Sambært Aftenposten nýttu 25 try størstu feløgin níggu prosent av sínum leitiútreiðslum til norsk øki í 1997. Í 2002 var hesin part-

urin ímillum trý og fyra prosent, og nú er hann niðan fyri trý prosent.

Bláðið visir á, at tá norðmenn høvdu sítt 18. útbjóðingarfur, lögdu feløg sum Exxon, Total, BP og Shell ikki í at bjóða. Samstundis hevur gongdin verið tann, at tey bæði norsku feløgin Statoil og Hydro nýta ein altsamt størri part av teirra leitiútreiðslum aðrastaðni enn í norskum øki.

Fyrsta valið

Í gjár var tað fyrsta uppstillingarvalið hjá demokratunum upp undir forsetavalið í USA í heyst. Valið var í statinum Iowa, og sambært kanningunum fór John Kerry at vinna. Men trý onnur valevni, Dick Gephardt, Howard Dean og John Edwards, vóru í hølunum á honum.

Vit eru aftur í 30'unum

Ísraelski sendiharrin í Svøríki hevur elvt til eina diplomatiska kreppu, eftir at hann oyðilegði eitt listarverk á einari fram-sýning í Stockholm. Sendiharrin heldur, at evropeiska hugsanin um jøðarnar er sum í triatiárunum

SVØRIKI

Árni Joensen
fartekst@mail.dk

– Eg og mong við mær stúra fyri, at ein vanlukka kann henda. Hetta er sum í triatiárunum, sigur ísraelski sendiharrin í Svøríki, Zvi Mazel og sipar til, at eftir hansara tykki er jøðahatur aftur farið at gera um seg í Evropa. Sendiharrin hevur elvt til

ruðuleika, eftir at hann fríggjadagin oyðilegði eitt listarverk á einari framsýning í Stockholm. Listarverkið var ein lítill bátur við einari mynd av palestinsku kvinnuni Hanadi Jaradat, sum við einari sjálmorðsbumbu beindi fyri 21 fólkum í Haifa í oktober.

Sambært sendiharranum var verkið ein háðan ímóti teimum, sum doyðu í álopinum. Tað heldur ísraelska

stjórnin eisini. Hon hevur kravt, at svenska stjórnin skal taka verkið burtur av framsýningini, men tað vil stjórnin hjá Goran Persson ikki.

Sunnudagin sendi ísraelska uttanríkisráðið boð eftir svenska sendiharranum har, og í gjár skuldi Zvi Mazel, sendiharrin, á fund í svenska uttanríkisráðnum.